

Najaarsnota

2019

gemeente
Midden-Groningen

Gemeente Midden-Groningen

Bezoekadres: Locatie Hoogezand(De Poort)
Kerkstraat 2
9601 AK HOOGEZAND

Locatie Slochteren
Hoofdweg 10A
9621 AL SLOCHTEREN

Locatie Muntendam
Kerkstraat 2
9649 GR MUNTENDAM

Postadres: Postbus 75
9600 AB HOOGEZAND

Telefoon: 0598-373737

Fax: 0598-373699

E-mail: gemeente@midden-groningen.nl

Internet: www.midden-groningen.nl

Inhoudsopgave

1. INLEIDING EN LEESWIJZER	3
1.1 INLEIDING.....	3
1.2 LEESWIJZER.....	4
2. SAMENVATTING	5
3. BELEIDSMATIGE ONTWIKKELINGEN	7
3.1 DORPEN EN WIJKEN (GROOTS IN KLEINSCHALIGHEID)	7
3.2 SOCIAAL (IEDER MENS TELT).....	9
3.3 ECONOMIE (ECONOMIE VAN DE TOEKOMST EN OMGEVING)	12
3.4 DIENSTVERLENING (GEMEENTE ALS BONDGENOOT)	17
3.5 BESTUUR EN BEDRIJFSVOERING.....	18
3.6 GEVOLGEN GASWINNING (NPG / BATCH 1588)	21
4. FINANCIËEL PERSPECTIEF.....	23
4.1 NAJAARSNOTA 2019.....	23
4.2 DEKKINGSVOORSTEL.....	23
4.3 ONTWIKKELINGEN ALGEMENE RESERVE	23
5. RISICO'S.....	24
5.1 OMVANG WEERSTANDSVERMOGEN	24
5.2 OVERZICHT RISICO'S	24
6. ADMINISTRATIEF TECHNISCHE MUTATIES	26
BIJLAGE 1: FINANCIËLE (INCIDENTELE) EFFECTEN NJN 2019	27
BIJLAGE 2: ADMINISTRATIEF-TECHNISCHE CORRECTIES NJN 2019.....	28
BIJLAGE 3 : BALANSMUTATIES	34

1. Inleiding en leeswijzer

1.1 Inleiding

Voor u ligt de Najaarsnota 2019 van de gemeente Midden-Groningen. In de Najaarsnota 2019 worden de financiële ontwikkelingen van 2019 en het komende meerjarenperspectief, in beeld gebracht. Het effect van de septembercirculaire 2019 is in de Najaarsnota 2019 verwerkt, uitsluitend voor het deel van de accresontwikkeling. De overige effecten worden verwerkt in de jaarrekening 2019. We verwachten dat die overige effecten klein zullen zijn.

Tevens is de Najaarsnota 2019 een gelegenheid om een inschatting te maken van het te verwachten jaarresultaat.

Het totaal van het negatieve saldo over 2019, inclusief primaire begroting en Voorjaarsnota, bedraagt c.a. € 6,2 miljoen. Dit betekent dat in 2019 € 6,2 miljoen wordt onttrokken aan de algemene reserve ten gunste van de begrotingspositie

In de samenvatting wordt op hoofdlijn ingegaan op de kwetsbare financiële positie van de gemeente. Kwetsbaar omdat we moeten constateren dat het tekort van de jaarschijf 2019 van het meerjarenperspectief 2019-2023 ten opzichte van de ombuigingsvoorstellen wederom toeneemt.

De mutaties zijn financieel vrijwel uitsluitend verwerkt voor de jaarschijf 2019. Reden daarvan is dat de structurele effecten meegenomen zijn in de calculaties van de begroting 2020 en het meerjarenperspectief tot en met 2023.

Naast de mutaties die het saldo van de begroting 2019 beïnvloeden worden in de Najaarsnota 2019 administratief-technische correcties verwerkt, die per saldo voor de begroting geen financieel effect hebben. Omdat deze mutaties leiden tot een verschuiving over de programma's en daardoor onderhevig zijn aan het budgetrecht van de raad worden deze in de Najaarsnota 2019 betrokken.

1.2 Leeswijzer

Deze Najaarsnota begint in hoofdstuk 2 met de samenvatting.

In hoofdstuk 3 wordt een nadere invulling gegeven aan de ontwikkelingen veelal gepaard met financiële consequenties.

In hoofdstuk 4 gaan we in op het financiële beeld (perspectief). En zijn ook de uitgangspunten voor de begroting 2020-2023 opgenomen.

Hoofdstuk 5 geeft inzicht in het geactualiseerde beeld van de ontwikkeling van de algemene reserve en de risico's in relatie tot het weerstandvermogen.

Hoofdstuk 6 geeft informatie over de budget-neutrale mutaties welke veelal om administratief-technische redenen in de nota zijn verwerkt.

Hoofdstuk 7 geeft de bijlagen weer.

2. Samenvatting

Budgettair gezien nemen de ontwikkelingen als gevolg van de gaswinning een belangrijke plaats in. Op basis van de geactualiseerde toezeggingen is in de Najaarsnota 2019 een ontvangst verwerkt van € 23 miljoen. Uitgegaan wordt dat dit geheel wordt besteed. Vandaar dat de verwerking budgettair-neutraal is voor het begrotingsaldo. Het betreft de volgende onderwerpen:

- Versterkingsopgaaf Overschild € 20,3 miljoen
- Lumpsumvergoeding NCG € 0,7 miljoen
- Trekkingsrechten NPG € 2 miljoen.

De Najaarsnota 2019 heeft een nadelig effect voor het begrotingsaldo 2019 van ruim € 2,6 miljoen. Dit is het saldo van de mutaties groter dan € 35.000. Voor wordt gesteld dit tekort te dekken door het inzetten van de algemene reserve. Het structureel effect van de Najaarsnota 2019 is verwerkt in de calculaties van de begroting 2020.

Het totaal van het negatieve saldo over 2019, inclusief primaire begroting en Voorjaarsnota, bedraagt c.a. € 6,2 miljoen en legt daarmee een fors beslag op de omvang van de algemene reserve. Door de herijking van de reserves en voorzieningen in 2019 (raadsbesluit 11 juli 2019, toevoeging algemene reserve € 11 miljoen) heeft dit beslag niet tot gevolg dat de weerstandratio onder de 1 daalt. Niettemin is deze ontwikkeling zorgelijk en maakt nogmaals duidelijk dat de realisatie van de ombuigingen meer dan ooit geboden is. De positie van de algemene reserve is kwetsbaar voor een gemeente van deze omvang.

Per programma wordt onderstaand, op hoofdlijn, een toelichting gegeven op de afwijkingen die gevolgen hebben voor het begrotingsaldo. Voor een gedetailleerde toelichting wordt verwezen naar hoofdstuk 3.

Totaal Programma 1 Dorpen en wijken	2019	2020	2021	2022	2023
Mutaties	-622.530	0	0	0	0

Programma 1 heeft een voordelig saldo van ruim € 622.000 en is in hoofdzaak een gevolg van vrijval van budgetten die in 2019 niet (geheel) worden besteed. Dit betreffen budgetten voor onderhoud kunstwerken € 300.000, afkoopsom onderhoud Steendammerbrug € 55.000 en inzet van het co-financieringsfonds burgerparticipatie € 200.000. Daarnaast kan de raming van het budget aan subsidie voor het bibliotheekwerk worden verlaagd met € 67.000.

Totaal Programma 2 Sociaal	2019	2020	2021	2022	2023
Mutaties	1.265.750	0	0	0	0

Programma 2 heeft een nadelig effect op het begrotingsaldo van c.a. € 1, miljoen. In hoofdzaak is dit een gevolg van een stijging van de kosten gecertificeerde instellingen jeugd. In de begroting 2019 is daarvoor een bedrag opgenomen van € 2 miljoen en aan realisatie wordt een bedrag verwacht van € 0,8 miljoen.

Totaal Programma 3 Economie	2019	2020	2021	2022	2023
Mutaties	677.078	0	0	0	0

Programma 3 heeft een nadelig saldo van € 677.000. Een drietal nadelige effecten zijn daarvan de oorzaak, namelijk een (niet bekende) verplichting uit 2017 jegens de gemeente Oldambt ad € 264.000 alsmede niet geraamde kosten ad € 270.000 voor planschadevergoedingen en niet geraamde kosten met betrekking tot de Omgevingsdienst Groningen en de Veiligheidsregio tot een totaal van € 130.000.

Totaal Programma 4 Dienstverlening	2019	2020	2021	2022	2023
Mutaties	250.000	0	0	0	0

Programma 4 heeft een nadelig saldo van € 250.000. Dit is geheel een gevolg van lagere legesontvangsten voor de verstrekking van identiteitsbewijzen.

Totaal Programma 5 Bestuur en bedrijfsvoering	2019	2020	2021	2022	2023
Mutaties	1.082.560	0	0	0	0

Programma 5 heeft een nadelig saldo van c.a. € 1.083.000. Dit is in hoofdzaak een gevolg van de septembercirculaire 2019 (accresontwikkeling), nadeel € 796.000 en een toename van de kosten van de bedrijfsvoering met c.a. € 400.000. Daarvan is 50% oftewel € 200.000 als stelpost opgenomen voor dekking van de functiewaardering die in december 2019 wordt afgerond. Als voordelig effect is € 110.000 verwerkt zijnde het saldo van een hogere dividenduitkering en lagere rentekosten.

3. Beleidsmatige ontwikkelingen

3.1 Dorpen en Wijken (Groots in kleinschaligheid)

Totaal Programma 1 Dorpen en wijken	2019	2020	2021	2022	2023
Mutaties	-622.530	0	0	0	0

3.1.1. Harmonisatie beheerplannen:

In de Voorjaarsnota 2019 meldden wij dat een start is gemaakt met de harmonisatie van het beleid en beheer op het gebied van afval, groen, gladheid, wegen, openbare verlichting, kunstwerken, GRP en beschoeiingen. De afvalvisie is door de raad op 25 april 2019 vastgesteld. De “Beleidsnota Openbaar Groen” is vastgesteld in de raadsvergadering van 19 september 2019 en het “Beleidsplan wegen” wordt behandeld in de raadsvergadering van 19 december 2019. Inzake het overige beleid is nu nog geen helder beeld welke keuzes er voorliggen en wat de daarbij behorende kosten/consequenties zijn.

Financiële gevolgen voor de najaarsnota: Geen

3.1.1. Wegen:

Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar de staat van de wegen van Midden-Groningen. Over het algemeen mag gesteld worden dat deze wegen er redelijk tot goed bij liggen met een paar stevige uitschieters (ongeveer 9% van het areaal) naar beneden. Hiervoor zijn op korte termijn maatregelen nodig. In het beleidsplan wordt voorgesteld om het huidige onderhoudsniveau B te continueren. Dit is ook het beleid wat de drie afzonderlijke gemeenten de afgelopen jaren gevoerd hebben. Onze wegen zijn dan veilig en er is geen sprake van kapitaalsvernietiging. De afgelopen jaren zijn wij in staat geweest om met een relatief klein budget een hoog kwaliteitsniveau te realiseren. Daarnaast is er schade van bodemdaling door droogte. Hierin zijn wij niet uniek, heel Nederland kampt er mee. Onze wegen en dan met name die op de veengronden liggen hebben hier veel last van.

Extra geld is noodzakelijk voor het onderhouden van de wegen en wegwerken van de achterstanden. Dit vraagt om extra inzet van personeel en middelen. Door een combinatie van herallocatie van het huidig onderhoudsbudget wegen alsmede het waar mogelijk activeren van rehabilitaties en wijziging van de afschrijvingsduur is het mogelijk dat de toename aan budget beperkt blijft tot structureel € 600.000. Deze wijziging heeft vanaf 2020 een structureel effect in de begroting, uiteraard er van uitgaande dat het “Beleidsplan wegen” door de raad op 19 december 2019 wordt vastgesteld. Het structureel effect wordt verwerkt in de calculaties voor de begroting 2020.

Deze budgetwijziging, waaronder het uitvoeren van het achterstallig onderhoud, is mede mogelijk door de te verwachten onderuitputting op de budgetten 2019 voor het onderhoud en beheer van de wegen ad € 380.000. Deze onderuitputting wordt ingezet als extra dotatie aan de voorziening wegen.

De onderuitputting met betrekking tot onder meer het onderhoud voor civieltechnische kunstwerken bedraagt c.a. € 300.000. Dit is een incidenteel voordeel.

Financiële gevolgen voor de najaarsnota : per saldo € 300.000 voordelig incidenteel

Overdracht Steendammerbrug

Van het waterschap is met betrekking tot de overdracht en beheer van de Steendammerbrug een bijdrage ontvangen van € 294.844.

De bijdrage is bedoeld voor dekking van de renovatiekosten ad € 155.000 en het zelf bedienend maken van de brug ad € 85.000. In totaliteit wordt € 240.000 geactiveerd en de bijdrage wordt in één keer op het actief in mindering gebracht, zodat er geen kapitaallasten zijn.

Het restant ad € 54.844 is bestemd voor afkoop van de jaarlijkse onderhoudskosten gedurende 20 jaar. De jaarlijkse onderhoudskosten zijn geraamd op € 2.750.

Gelet op het geringe bedrag van de jaarlijkse onderhoudskosten ad € 2.750 wordt voorgesteld de afkoopsom in te zetten ten gunste van het begrotingssaldo en de onderhoudskosten vanaf 2020 in de begroting te verwerken.

Gevolgen voor de Najaarsnota : 2019 incidenteel voordeel € 54.844

Overdracht Schildmaarweg en Heerenhuisweg

Vanwege de overdracht van de Schildmaarweg en Heerenhuisweg is van de provincie Groningen een afkoopsom ad € 470.000 ontvangen voor het onderhoud. Voor wordt gesteld de afkoopsom volledig te ramen ten gunste van het onderhoudsbudget 2019 omdat de werkzaamheden ook in 2019 zijn uitgevoerd.

Gevolgen voor de Najaarsnota : geen.

Project zwerfafval

Van Nedvang is in 2018 een bedrag ad € 181.000 ontvangen voor zwerfafval. Deze ontvangst is in de jaarrekening 2018 verwerkt als vooruit ontvangen en is dus beschikbaar voor inzet in 2019 echter met een specifiek doel. In 2019 is gestart met het project zwerfafval. Voor wordt gesteld de vooruit ontvangen middelen in te zetten voor dit project, zodat voldaan wordt aan het bestedingsdoel. Dit wordt budgettair neutraal verwerkt in de begrotingswijziging.

Gevolgen voor de Najaarsnota : geen.

Co-financieringsfonds burgerparticipatie

Via de Voorjaarsnota 2018 is voor 2019 een budget van € 200.000 beschikbaar gekomen ten behoeve van een co-financieringsfonds. Er wordt gewerkt aan een regeling voor het nieuwe Cofinancieringsfonds. We verwachten dat deze regeling per 1 januari 2020 van start gaat. Het geraamde budget van € 200.000 kan in 2019 derhalve vrijvallen.

Gevolgen voor de Najaarsnota : incidenteel voordeel € 200.000

3.2 Sociaal (Ieder mens telt)

Totaal Programma 2 Sociaal	2019	2020	2021	2022	2023
Mutaties	1.265.750	0	0	0	0

Burgerparticipatie

Binnen de beschikbare middelen van het Ouderenbeleid is er ruimte om € 45.000 af te ramen. Daarnaast is binnen het budget van Vrijwilligersbeleid ook nog ruimte om het budget af te ramen met € 50.000. Deze aframingen zijn gebaseerd op de uitgaven 2018.

Op basis van de begroting 2019 van Kwartier wordt er een technische aanpassing verricht in onze begroting 2019 voor een bedrag bijna € 75.000

Gevolgen voor de Najaarsnota : € 95.000 incidenteel voordeel.

Buig

In 2019 is rekening gehouden met een nadeel van € 600.000, zijnde 50% van het nadeel dat wordt verwacht in de beschikking, welke in oktober 2019 wordt gepubliceerd. De andere 50% is als risico in de paragraaf weerstandsvermogen van de begroting 2019 opgenomen. Inmiddels is bekend geworden dat het nadeel van 2019 in totaal € 965.000 bedraagt, oftewel € 365.000 hoger dan we in de begroting hebben verantwoord doch lager dan hetgeen in de risicoparagraaf is opgenomen, namelijk € 600.000. Omdat deze informatie later beschikbaar is gekomen is dit niet meer functioneel verwerkt.

WMO (oude taken)

Door de invoering van het abonnementstarief voor de WMO is het voor de inwoner aantrekkelijker geworden om de huishoudelijke verzorging via de gemeente regelen. Door deze maatregel zien wij een aanzienlijke toename van het gebruik en is het budget 2019 niet toereikend. Wij begroten het bedrag voor 2019 structureel € 350.000 hoger. (al in calculatie 2020)

Gevolgen voor de Najaarsnota: nadeel € 350.000 incidenteel

WMO Sociaal domein (nieuwe taken)

Op basis van de werkelijk gemaakte kosten in 2019 voor de collectieve aanvullende ziektekostenverzekering kunnen we naar verwachting het beschikbare budget aframen naar € 600.000. Dit is een besparing van € 58.250.

Het budget voor OGGZ kan worden verlaagd met € 50.000. De verlaging kan worden verklaard doordat er naar verwachting geen gebruik van wordt gemaakt. Dit budget wordt ook vanaf 2020 verlaagd bij de bezuinigingen SD.

In de maatwerkdienstverlening WMO ondersteuning zien wij een verschuiving van PGB naar ZIN plaatsvinden van ongeveer € 130.000. Daarnaast wordt nog voor € 80.000 meer gebruik gemaakt van de ZIN.

Gevolgen voor de Najaarsnota : per saldo een voordeel van € 28.250 structureel

Jeugd

De lasten op het product Jeugd zijn met € 80.000 gestegen, aangezien de afrekening van de kosten hoger was dan voorzien in de verwerking bij de jaarrekening 2018. In onze begroting 2019 was nog geen rekening gehouden met salarisindexatie voor casemanagement. De raming wordt verhoogd met een bedrag van bijna € 67.000.

Gevolgen voor de Najaarsnota : nadeel € 147.000 structureel.

Implementatieplan Jeugd

In de actuele begroting 2019 hebben wij het implementatieplan Jeugd opgenomen voor € 2,0 miljoen. Op dit moment is het beeld dat wij hiervan € 0,8 miljoen realiseren in 2019. De huidige cijfers laten een aanzienlijke stijging zien van de kosten van gecertificeerde instellingen voor jeugdhulp die door de jeugdbescherming (GI's) wordt ingezet. Deze inzet kunnen we niet direct beïnvloeden. We gaan uitzoeken waardoor deze kostenstijging veroorzaakt wordt. We zien wel een sterke daling van de inzet van jeugdhulp via de sociale teams. Deze daling is in lijn met de taakstelling.

Gevolgen voor de Najaarsnota : nadeel € 1,2 miljoen incidenteel.

Beschermd wonen

Op provinciaal niveau wordt een behoorlijke stijging van het aantal cliënten waargenomen, onder andere doordat jeugdigen niet meer gefinancierd kunnen worden via de verlengde jeugdzorg. Deze stijging is met name zichtbaar in de Zorg in Natura (ZIN). Op dit moment wordt onderzocht wat de oorzaken zijn van deze stijging en welke mogelijke beheersmaatregelen genomen kunnen worden.

Gevolgen voor de Najaarsnota nadeel € 130.000 structureel.

Kwijtschelding

De begrotingsraming voor kwijtschelding van belastingen is gebaseerd op de belastingverordeningen van voor de harmonisatie. De rioolrechten maar ook de onroerendezaakbelastingen (woningen) worden niet geheven van "gebruikers". Dit betekent dat er minder gebruik wordt gemaakt van kwijtschelding. De begrotingsraming van € 550.000 kan worden verlaagd met € 300.000. Dit is een incidenteel voordeel voor 2019.

Gevolgen voor de Najaarsnota : € 300.000 incidenteel voordeel.

Leerlingenvervoer

Het beleidsuitgangspunt is dat we leerlingen in staat stellen om een passende school te bezoeken. In de verordening leerlingenvervoer is vastgelegd waar ouders aan moeten voldoen om in aanmerking te kunnen komen voor een tegemoetkoming in de kosten van leerlingenvervoer.

We verwachten in 2019 minder uit te geven aan leerlingenvervoer. De uitgaven in de eerste helft van 2019 zijn substantieel lager dan in de vergelijkbare periode in 2018. Dit kan worden verklaard door de synergievoordelen van de nieuwe aanbesteding Publiek Vervoer. Het voordeel ten opzichte van de uitgaven in 2018 is naar verwachting € 55.000,-, het voordeel ten opzichte van de voor 2019 begrote middelen is € 138.000,

Gevolgen voor de Najaarsnota: structureel voordeel van € 138.000

Overschrijdingsregeling

In artikel 23 van de Grondwet staat dat het bijzonder onderwijs financieel gelijkgesteld moet worden met het openbaar onderwijs. In de Wet op het primair onderwijs (WPO) is dit principe uitgewerkt in de zogenoemde overschrijdingsregeling. Als een overheid meer uitgeeft aan het openbaar onderwijs dan de daarvoor beschikbare rijksvergoeding, geldt een doorbetalingsverplichting richting het bijzonder onderwijs.

Tegen de 5-jaarlijkse afrekening 2006-2010 van de kosten van het openbaar primair onderwijs loopt een beroepszaak. Uitspraak in het nadeel van de gemeente kan consequenties hebben voor de volgende 5-jaarlijkse periode 2011-2015 en de gebroken periode 2016-2017 (verzelfstandiging openbaar primair onderwijs). De uitspraak wordt in oktober 2019 verwacht. In de risicoparagraaf is met het risico van een uitspraak in het nadeel van de gemeente rekening gehouden.

Gevolgen voor de Najaarsnota : geen.

Bibliotheekwerk

Budget 6506000-443601:	€ 1.522.156
Aanvraag subsidie bibliotheek:	€ 1.454.470
Verschil (positief):	€ 67.686
Subsidie via Onderwijs Achterstand Budget	<u>€ 140.000</u>
totaal positief voordeel NJN 2019	€ 207.686

Verklaring:

1. Met ingang van 2019 is voor de subsidiëring gewerkt met de ontwikkelde producten/diensten catalogus, in gezamenlijk opdrachtgeverschap van VGG met de provincie. Hierdoor is een geharmoniseerd gelijkkluidend tariefsysteem ontstaan in de hele provincie, dat op onderdelen voordelig heeft uitgepakt voor Midden-Groningen. Bovenstaand verschil is deels ook het gevolg van ons indexeringspercentage van de basissubsidie en het (lagere) percentage dat Biblionet heeft gehanteerd.
2. In het kader van de bezuinigingen is voor een deel van de Biblionetsubsidie met ingang van 2019 een andere subsidiestroom ingezet, ter financiering van activiteiten voor Onderwijs Achterstand en Vroeg- en Voorschoolse Educatie. Deze rijksbijdrage is voor € 140.000 meegenomen in de financiering van de subsidie van 2019 en verder. Er was al een projectsubsidie op dit budget geboekt ad € 76.000.
3. Ingevolge van het raadsbesluit van 11 juli 2019 ligt op het bibliotheekwerk een taakstellende ombuiging van € 140.000. Deze taakstelling kan nu worden ingevuld.

Voordeel voor Najaarsnota: € 67.686 structureel.

3.3 Economie (Economie van de toekomst en omgeving)

Totaal Programma 3 Economie	2019	2020	2021	2022	2023
Mutaties	677.078	0	0	0	0

GR Veiligheidsregio

De deelnemersbijdrage aan de GR Veiligheidsregio is conform de regelgeving (BBV, Besluit Begroting en Verantwoording) herverdeeld. Dit leidt tot hogere lasten binnen dit product van ruim € 1.000.000, maar leidt tot lagere lasten binnen andere producten.

Daarnaast bleek de deelnemersbijdrage aan de GR Veiligheidsregio te laag begroot te zijn, dit leidt tot een nadeel van € 90.000.

Financiële gevolgen voor najaarsnota : structureel nadeel € 90.000.

Economie

Verkoop sloot aan Olthof Beton

Als onderdeel in de ombuigingsvoorstellen was de verkoop van een sloot aan Olthof beton opgenomen. Medio juli 2019 heeft Olthof Beton de sloot (met de bestemming bedrijventerrein) van de gemeente gekocht. Het totale terrein heeft een oppervlakte van 7.450 m2 en de verkoopprijs is € 185.000. Olthof beton is voornemens - door onder meer gebruik te maken van dit terrein - een kanaalplatenfabriek te bouwen. Met deze verkoop is al rekening gehouden in de begroting 2019 en heeft voor de najaarsnota 2019 geen financiële gevolgen.

Financiële gevolgen voor de najaarsnota 2019: geen.

Ruimtelijke projecten

Beneden Veensloot 4 te Meeden

De kavel aan de Beneden Veensloot 4 in Meeden is in het verleden aangekocht na een procedure met de vorige bewoners. De bewoners veroorzaakten overlast en bedreigden mensen. De woning is gekocht door de gemeente en is daarna gesloopt. Tevens is er een sanering uitgevoerd.

Omdat de gemeente uit de markt signalen kreeg dat er interesse was in deze bouwkaavel, is de woning via een makelaar op Funda gezet. De minimum vraagprijs is gesteld op € 140.000. Uiteindelijk is er geboden bedrag van € 141.000 overeengekomen met de koper onder ontbindende voorwaarde, de levering heeft nog niet plaatsgevonden.

Gezien de huidige stand van de woningmarkt moet de gemeente nu handelen. Als er nu niet verkocht wordt, dan wordt het waarschijnlijk in de toekomst nog lastiger om de kavel te kunnen verkopen.

De boekwaarde van het perceel is € 190.614. Voorgesteld wordt om € 50.000 af te boeken op de boekwaarde.

Financiële gevolgen voor de najaarsnota 2019: incidenteel nadeel € 50.000.

Gorecht-West

Met de wijkvernieuwing in Gorecht-West is gestart nadat in 2012 de wijkvisie en het beeldkwaliteitsplan zijn vastgesteld en de 'Samenwerkingsovereenkomst Gebiedsontwikkeling Gorecht-West' tot stand is gekomen. Lefier is inmiddels gestart met de bouw van de woningen in fase 3. Lefier, de gemeente en het ontwerpbureau De Zwarte Hond/Okra zijn inmiddels gestart met het stedenbouwkundig- en inrichtingsplan voor fase 4 en 5. Het betreft stedelijk gebied waarbij aansluiting moet worden gezocht bij de reeds uitgevoerde en in uitvoering zijnde fases. Voor deze fasen van de planvorming wordt dit jaar een voorbereidingskrediet aangevraagd.

Voor de dekking van de kosten voor aanleg van de riolering in het wijkvernieuwingsproject Gorecht-West is een aparte voorziening aanleg riool wijkvernieuwing Gorecht-West. Bij afronding van de rioleringswerkzaamheden per fase wordt een onttrekking gedaan uit de voorziening ten gunste van het project. Dit heeft geen invloed op het exploitatieresultaat. De rioleringswerkzaamheden van fase 3 zijn afgerond en zal dit jaar € 512.000 uit de voorziening onttrokken worden ten gunste van het project Gorecht-West fase 3 conform begroting. Na deze onttrekking is de stand van de voorziening € 1.226.000. Dit bedrag blijft beschikbaar voor de aanlegkosten van de riolering in de volgende fasen.

Financiële gevolgen voor de najaarsnota 2019: geen.

Stadshart

De grondexploitatie stadscentrum is in 2018 afgesloten. In de voorziening resteert nog € 568.000 voor dekking van de saneringskosten rond het spoorgebied. In de begroting is ook een storting in de voorziening opgenomen van € 37.562 voor indexering, deze kan vervallen. Financiële gevolgen voor de najaarsnota 2019: € 37.562 (voordeel)

Gevolgen voor Najaarsnota : incidenteel voordeel € 37.562.

Gasloos deel Gorecht Noord

In de Voorjaarsnota 2019 is gemeld dat vanuit het NPG projectgeld is toegekend voor het gasloos maken van een deel van Gorecht Noord. Hierbij wordt nadrukkelijk gekeken naar het gebruik van de in ruime mate beschikbare industriële restwarmte in Hoogezand en Sappemeer. In potentie is dit een grote sprong voorwaarts op het vlak van duurzaamheid en energietransitie. Inmiddels is een bedrag van € 6 miljoen ontvangen . Wij gaan uit dat de uitgaven voor dit project de lasten dekken.

Gevolgen voor Najaarsnota: geen.

Programma gevolgen gaswinning

De geraamde lumpsumvergoeding kan worden verhoogd met € 765.400 zodat de nieuwe raming voor 2019 € 1.286.444 bedraagt.

Omdat dit budgettair neutraal in de begroting wordt verwerkt stellen wij voor tegenover de baat een identieke last in de begroting te verwerken.

Financiële gevolgen voor Najaarsnota : geen.

Trekkingsrechten Nationaal programma Groningen (NPG)

In de raadsvergadering van 23 mei 2019 is besloten tot het indienen van drie projecten.

Op 15 juli 2019 is in de Staatscourant de specifieke regeling met betrekking tot de uitkering gepubliceerd. Aan de gemeente wordt een uitkering verstrekt van € 2.070.000, als volgt:

- Ondersteuning Dorpsproces Overschild € 1.007.000;
- Beleving en verhaal in Overschild € 120.000;
- Organisatiekosten 2019 (opstellen lokale agenda), € 880.000.

We verwerken deze mutaties budgettair neutraal in de Najaarsnota. De ontvangsten worden in een bestemmingsreserve “Trekkingrechten NPG” gestort. De jaarlijkse uitgaven worden gedekt door een aanwending van de reserve.

Financiële gevolgen voor Najaarsnota : geen.

Versterkingsopgave Overschild (batch 1588)

Voor de uitvoering van de versterkingsopgave in de gemeenten Appingedam, Delfzijl, Groningen en Midden-Groningen (Overschild) -batch 1588 - is een budget van het Rijk beschikbaar van € 420.000.000.

Aan bevoorschotting hebben wij in 2019 een bedrag van € 5.000.000 ontvangen. Op basis van het raadsbesluit van 4 juli 2019, m.b.t. de vaststelling van de subsidieverordening versterkingsaanpak groep 1588, is via een begrotingswijziging € 2.500.000 in de begroting 2019 opgenomen. Voor wordt gesteld deze raming te verhogen tot het bedrag van de bevoorschotting in 2019. De verdere bevoorschotting vanuit het Rijk wordt geregeld via een nog vast te stellen regeling. Op basis van de prijslijst behorende bij bovenvermelde subsidieverordening wordt minimaal een rijksbijdrage verwacht van € 23.000.000. De realisatie van de uitvoering van de versterkingsopgave Overschild, batch 1588, zal zich naar verwachting uitstreken tot en met 2021. Daarvoor is een meerjarige begroting opgesteld, welke als bijlage bij deze nota is gevoegd. De jaarschijf 2019 wordt in deze Najaarsnota verwerkt en voor de volgende jaren verwerkt in de meerjarenraming van de begroting 2020.

Er zijn een tweetal bouwbudgetten beschikbaar, 1 voor de eigenaar en 1 voor de gemeente.

Volgens prijslijst beschikbaar per woning:		Budget	Aantal woningen Overschild
Bouwbudget eigenaar	€ 244.190	€ 21.732.913	89
Bouwbudget gemeente	€ 12.888	€ 1.146.996	89
	€ 257.078	€ 22.879.909	

Het bouwbudget voor de eigenaar is beschikbaar via aanspraken op het bouwdepot. Met de SNN zijn afspraken gemaakt over de uitvoering van de regeling, waaronder aanspraken en het beheer van het bouwdepot.

Het bouwbudget voor de gemeente is als volgt samengesteld:

- herstel infrastructuur openbare ruimte;
- organisatie / communicatie en overige vergoedingen aan eigenaren.

Omdat de uitvoering van batch 1588 zich over meerdere jaren uitstrekt en de bevoorschotting niet parallel loopt met de besteding van de middelen en niet in het minst er sprake is van verantwoording van de beschikbare middelen wordt voorgesteld een bestemmingsreserve in te stellen : “Afwikkeling uitvoering batch 1588”

Gevolgen voor Najaarsnota : geen

Ruimtelijke ontwikkeling

Omgevingsdienst Groningen

Doordat we meer bezwaren hebben binnengekregen dan verwacht moet € 40.000 euro extra worden bijgedragen aan de ODG in verband met door hen extra ingezette capaciteit. Het past niet binnen onze regulier bijdrage.

Gevolgen Najaarsnota : incidenteel nadeel € 40.000

Planschade

Uitgekeerde planschade als gevolg van een bestemmingsplanwijzing leidt tot een nadeel van 270.000 euro.

Gevolgen voor Najaarsnota 2019 : incidenteel nadeel € 270.000

Leges omgevingsvergunning

Door de gemeente Menterwolde zijn in 2017 omgevingsvergunningen verleend voor het oprichten en in werking hebben van Windpark N33. De vergunningen hebben betrekking op 27 turbines, waarvan 4 turbines zijn gelegen in de gemeente Oldambt. Omdat het project in hoofdzaak in de voormalige gemeente Menterwolde wordt uitgevoerd, was het college van burgemeester en wethouders van Menterwolde op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht het bevoegde gezag voor vergunningverlening. De leges voor de vergunningen zijn ontvangen door de gemeente Menterwolde en maakten deel uit van het jaarrekeningresultaat 2017. Met de gemeente Oldambt zijn dit jaar afspraken gemaakt om een evenredig deel van de ontvangen leges, na aftrek van de door ons gemaakte en te maken kosten voor vergunningverlening en handhaving, aan die gemeente af te dragen. Het gaat hierbij om een bedrag van € 264.640. Hiermee was in de begroting 2019 geen rekening gehouden en dit leidt tot een nadeel.

Gevolgen voor Najaarsnota 2019 : incidenteel nadeel € 264.640

3.4 Dienstverlening (Gemeente als bondgenoot)

Totaal Programma 4 Dienstverlening	2019	2020	2021	2022	2023
Mutaties	250.000	0	0	0	0

Identiteitsbewijzen

Door het verdubbelen van de geldigheidsduur van reisdocumenten in 2014 voor personen van 18 jaar en ouder ontstaat een dip in het aantal reisdocumenten dat jaarlijks wordt aangevraagd.

In de periode 2019 tot en met 2023 wordt 75% minder aanvragen verwacht. Als gevolg hiervan nemen de inkomsten sterk af.

In de calculaties voor de begroting 2019 is door de organisatie een nadeel berekend van € 0,2 tot € 0,3 miljoen. Alvorens de calculatie te verwerken is de organisatie verzocht om met alternatieve scenario's te komen zodat het tekort kan worden gedekt. Ondanks de inspanningen - zie 5^e alinea - is het noodzakelijk dat de begrotingsraming neerwaarts wordt bijgesteld.

De reisdocumentdip is berekend o.b.v. van een landelijk ontwikkelde rekentool. Per gemeente kunnen zich verschillen voordoen door de leeftijdsopbouw en de sociale structuur in de gemeente waardoor afwijkingen optreden ten opzichte van de landelijke cijfers.

De verhouding tussen mensen met een paspoort en een Nederlandse identiteitskaart in Midden-Groningen wijkt waarschijnlijk af van het landelijk gemiddelde. In Midden-Groningen hebben mensen relatief meer Nederlandse identiteitskaarten.

Daarnaast hebben wij nog 1500 mensen extra aangeschreven die geen geldig reisdocument in hun bezit hadden. Dit heeft dit jaar eenmalig geleid tot extra aanvragen.

Gevolgen voor Najaarsnota : structureel nadeel € 250.000.

3.5 Bestuur en bedrijfsvoering

Totaal Programma 5 Bestuur en bedrijfsvoering	2019	2020	2021	2022	2023
Mutaties	1.082.560	0	0	0	0

Algemene uitkering gemeentefonds

Op 17 september 2019 is de september-circulaire van de algemene uitkering van het gemeentefonds gepubliceerd. De (nadelige) gevolgen ad € 795.560 van de accres-ontwikkeling 2019 worden in de Najaarsnota 2019 verwerkt. Voor het meerjarenperspectief 2020-2023 is de ontwikkeling positief en verwerkt in de calculaties 2020-2023

Griffie

Voor vormings- en opleidingskosten van de griffie is in de reserve financiële ruimte 2016 een bedrag van € 4.500 beschikbaar. Deze reserve wordt aangewend ter dekking van de hogere vormings- en opleidingskosten van de griffie in 2019.

Reserve Het Kielzog

Om de kosten waarop niet kan worden afgeschreven ook te kunnen dekken is in 2014 door de gemeenteraad van Hoogezand-Sappemeer besloten een reserve op te bouwen waarin de reservering voor de jaarlast voor de nieuwbouw wordt gestort zolang de nieuwbouw nog niet af is.

De kosten die uit deze reserve worden betaald zijn de volgende kosten:

- Verhuiskosten;
- Sloopkosten;
- Kosten tijdelijke huisvesting (huur en/of kleine bouwkundige/installatietechnische aanpassingen);
- Afboeken van restant boekwaarden van te slopen gebouwen.

De voor 2019 verwachte onttrekkingen wijken af van wat begroot is. Voor 2019 zal totaal € 220.675 minder onttrokken worden:

Omschrijving	Begroot	Verwacht	Wijziging
Sloopkosten oud gemeentehuis	€ 480.000	€ 133.250	€ -346.750
Afboeking boekwaarde oud gemeentehuis	€ 377.438	€ 266.313	€ -111.125
Tijdelijke huisvestingskosten	€ 310.000	€ 526.700	€ 216.700
Verhuiskosten	€ 90.000	€ 110.500	€ 20.500
Totaal:	€ 1.257.438	€ 1.036.763	€ -220.675

De sloopkosten zitten in de aanbesteding van de BAM en vallen beduidend lager uit dan begroot. Het verschil bij de afboeking op de boekwaarde van het oude gemeentehuis wordt veroorzaakt doordat de losse inrichting die in de boekwaarde zit, nog in gebruik is tot de verhuizing naar het nieuwe gebouw. Dan zal de resterende boekwaarde worden afgeschreven. De tijdelijke huisvestingskosten vallen hoger uit door voornamelijk hogere kosten voor de bouwkundige aanpassingen op diverse locaties en hogere huurkosten dan geraamd.

Financiële gevolgen voor de najaarsnota 2019: geen

Informatisering / Automatisering

Onze gemeente heeft in 2018 deelgenomen aan een landelijke ICT-benchmark Gemeenten.

De ICT-Benchmark Gemeenten wordt jaarlijks uitgevoerd en is gebaseerd op het principe van 'Total Cost of Ownership' (TCO). Dit betreft alle kosten die verbonden zijn aan of samenhangen met ICT en informatievoorziening. Ook spreken we wel van de ICT-kosten als gevolg van het in eigendom hebben, gebruiken en beheren van ICT.

We hebben ervoor gekozen deel te nemen aan de ICT-Benchmark om zicht te krijgen op kosten en kostenontwikkeling van de ICT van de nieuwe gemeente.

De benchmark is afgerond in 2018 en had betrekking op boekjaar 2017, dus van de oude 3 gemeenten. Belangrijke bevindingen waren:

De ICT-kosten van Midden-Groningen bedroegen over 2017 104 euro per inwoner, dit is 22 euro meer dan het gemiddelde van de benchmark en 29 euro meer ten opzichte van het gemiddelde van gemeenten met minder dan 100.000 en meer dan 60.000 inwoners.

De aanzienlijk hogere kosten zijn voor een belangrijk deel het gevolg van de herindeling, en dus eenmalig. Daarnaast valt Midden-Groningen op door fors hogere kosten voor het zaakstelsel, voor software in brede zin en voor mobiele telefonie.

Tenslotte speelt een rol dat onze gemeente in vergelijking met andere gemeenten veel taken zelf uitvoert en daardoor ook hogere ICT-kosten heeft.

In 2019 hebben we de uitkomsten van de ICT-benchmark 2018 gebruikt om gericht te kijken waar kostenreductie mogelijk is. We hebben ons primair gericht op ICT-aanbestedingen om op die manier de jaarlijkse kosten op de betreffende onderdelen omlaag te brengen.

Inmiddels is een voordeel gehaald als gevolg van de aanbesteding van de mobiele telefonie (ongeveer 150.000 per jaar), is het personeelssalarissysteem aanbesteed, worden het zaakstelsel, regiesysteem en belastingstelsel aanbesteed en zijn nog enkele grote applicaties op de aanbestedingskalender gezet voor 2020.

In 2020 gaan we voor boekjaar 2019 naar alle waarschijnlijkheid opnieuw deelnemen aan de ICT-benchmark om te zien welke vorderingen we maken in de kostenreductie.

De verwachting is dat de kosten voor boekjaar 2019 aanzienlijk lager uitvallen dan 2017, omdat de herindelingskosten vervallen zijn en er aanzienlijk minder wordt ingehuurd dan voor de herindeling.

Wet Woz

Project NGO. De situatie per 1-9 is dat 68,7% van de woningen zijn gecontroleerd. De verwachting is dat het project NGO nog dit jaar afgerond gaat worden en dat wij op tijd voldoen aan onze wettelijke verplichting.

Door het uitstellen van de aanvang van het project, doordat aanvankelijk het budget ontbrak, is het niet mogelijk om nog in 2019 een proefwaardering uit te voeren. Deze zal naar begin 2020 worden verplaatst. Op deze manier kunnen we alsnog twee proefwaarderingen uitvoeren, één om het model aan te passen en één om het model waar nodig te finetunen.

Het uitvoeren van twee proefwaarderingen stelt ons in staat om eventuele fouten in het model of fouten in de NGO op te sporen en tijdig aan te passen. Dit voorkomt de nodige bezwaren als op 1-1-2022 de waardering op basis van de NGO verplicht is.

Gevolgen Najaarsnota : geen

Treasury

De dividenduitkeringen bedragen € 90.000 meer dan geraamd in de begroting. Vanwege de lage markttrente voor aangetrokken kort geld kan de begrotingsraming met € 20.000 worden verlaagd.

Gevolgen Najaarsnota : structureel voordeel € 110.000

Bedrijfsvoering

RI&E Psychosociale Arbeidsomstandigheden

In het voorjaar is gestart met de Risico Inventarisatie en Evaluatie op het gebied van Psychosociale Arbeidsomstandigheden. Dit onderzoek is inmiddels afgerond. De resultaten worden in het najaar besproken met de teams en er wordt een plan van aanpak opgesteld en uitgevoerd.

BHV/Arbo

Er is een inhaalslag gemaakt met de aanschaf van BHV-materiaal voor de diverse locaties van gemeente Midden-Groningen. Daarnaast is er geïnvesteerd in noodzakelijke opleiding van BHV-functionarissen en geneeskundige controles bij diverse organisatieonderdelen. Zie vervolgttekst voor financiële consequenties.

Aanbesteding nieuw personeels- en salarissysteem

De Europese Aanbesteding voor het nieuwe personeels- en salarissysteem is afgerond. Inmiddels is gestart met de implementatie daarvan.

Financieel

De geneeskundige controle is aanbesteed. De aanbesteding heeft als gevolg dat de begrotingsramingen moeten worden verhoogd. Voor de juridische ondersteuning wordt eind 2019 een aanbestedingsprocedure gevolgd. In de calculaties voor de begroting 2020 wordt uitgegaan van de kostenraming van de aanbesteding. Op basis van de huidige kosten in 2019 wordt het budget verhoogd. Totaaleffect van zowel de geneeskundige controle als de juridische ondersteuning voor 2019 wordt ingeschat op € 162.000.

Daarnaast moet er budget worden geraamd voor de verplichte activiteiten in het kader van de bedrijfshulpverlening. Kosten: € 35.000.

Gevolgen voor Najaarsnota : structureel nadeel € 197.000

Taakstelling maatschappelijk vastgoed:

In de begroting 2019 is een taakstelling voor maatschappelijk vastgoed opgenomen van € 300.000 in 2019 en vanaf 2020 € 450.000 structureel.

Door beter contractbeheer en bijstelling huurcontracten wordt structureel € 200.000 meer aan huurbaten ontvangen.

Dit structureel voordeel wordt ingezet ter realisatie van de taakstelling. De resterende taakstellingen zijn: 2019 € 100.000 en vanaf 2020 € 250.000.

Gevolgen Najaarsnota : geen.

3.6 Gevolgen gaswinning (NPG / Batch 1588)

In de begroting 2019 hebben wij de problematiek rondom de gevolgen van de gas- en zoutwinning in deze paragraaf beschreven. Onderstaand schetsen wij de ontwikkelingen.

Het zogenaamde Mijnraadadvies, waarin een risicogerichte benadering van de versterkingsopgave wordt geschetst, blijkt in de praktijk nog heel veel uitvoeringsvraagstukken ten aanzien van de implementatie te hebben. Dit heeft grote consequenties voor de voortgang van de versterking. Midden-Groningen is vertegenwoordigd in de relevante werkgroepen en overleggen om de uitvoeringsvragen van een oplossing te voorzien.

Centraal in de uitvoering van het vraagstuk rond de veiligheid van woningen en gebouwen in de gemeente Midden-Groningen staat het Lokaal Plan van Aanpak. In het Lokaal Plan van Aanpak staat de opgave voor de versterking in aantallen, volgorde en samenhang.

Het meest ver in het proces zijn we in Overschild. Daar is de voorbereiding van het versterken in volle gang. Dit geldt zowel voor het deel van Overschild dat valt binnen de batch 1467, als voor het deel dat valt binnen de batch 1588. Voor die laatste groep is in 2019 een speciale aanpak ontwikkeld op basis van een bouwdepot waarover de eigenaar van de woning beschikking heeft. We verwachten dat de eerste zichtbare activiteiten eind 2019 / begin 2020 gaan plaatsvinden. Het buitengebied is wel geïnspecteerd, maar vooralsnog is het niet duidelijk wat de uitkomst is van deze inspecties en wanneer de eigenaren hierover duidelijkheid krijgen, ondanks hetgeen wij hierover in ons “Lokaal Plan van Aanpak” hebben opgenomen.

In de dorpen Tjuchem, Steendam, delen van Siddeburen, Hellum en Noordbroek zijn inspecties (opnames) en engineering (beoordeling) in gang gezet. Het gaat de gemeenten nog niet snel genoeg maar er is weer beweging na een heel lange periode van onzekerheid voor de inwoners.

Het versterken van de woningen in het kerngebied is een complexe opgave, zowel sociaal, technisch als bestuurlijk en financieel. Doordat de gemeente de opdrachtgever is van de Uitvoeringsorganisatie (de opvolger van NCG en CVW), heeft de gemeente meer mogelijkheden om de uitvoering te volgen en te beïnvloeden en bij te sturen als dat nodig is. Hierbij blijft het noodzakelijk dat er aan verschillende randvoorwaarden wordt voldaan, met name vanuit het Rijk. Doordat al langere tijd sprake is van onduidelijkheid in het dossier is het moeilijk de toekomst te begroten. Midden-Groningen weet goed waar zij zelf mensen en middelen inzet op het dossier en houdt nauwlettend in de gaten of externe ontwikkelingen van invloed gaan zijn op de (financiële) positie van de gemeente. Zodra zich ontwikkeling voordoen die de begroting onder druk zetten worden college en raad op de hoogte gebracht.

Het is de regio gelukt om met de minister van EZK tot een aantal afspraken te komen die maken dat de uitvoering van de projecten in onder andere Overschild en binnen het scholenprogramma weer door kan gaan. Over het zorgprogramma is nog geen definitieve besluitvorming maar er is brede instemming dat de doelstelling van het zorgprogramma de juiste zijn voor de regio. Voor de versterking en voor het toekomstperspectief van de regio zijn een aantal positieve stappen gezet waarmee de gevolgen van de gaswinning aangepakt kunnen worden. Dit wordt lokaal en regionaal opgepakt in Nationaal Programma. Het programma krijgt in samenwerking tussen college en raad steeds meer vorm.

De lumpsum-vergoeding vanuit het Rijk voor 2019 ramen wij op € 1.300.000. Daar staat een gelijk bedrag aan lasten (kosten eigen organisatie/inhuur/onderzoek etc.) tegenover.
Voor de uitvoering van batch 1588 (89 woningen Overschild) is een voorschot ontvangen van € 5.000.000.

4. Financieel perspectief

4.1 Najaarsnota 2019

De voorstellen in de Najaarsnota 2019 leiden tot een nadelig saldo van € 2.652.858. De mutaties zijn als incidenteel verwerkt omdat het structureel effect in de calculaties van de begroting 2020 en meerjarenraming tot en met 2023 zijn meegenomen. Het financieel beeld dat in de raadsbesluiten van 11 juli 2019 met betrekking tot de Ombuigingen en Voorjaarsnota 2019 is gegeven wijzigt hierdoor als volgt:

Financieel meerjarenperspectief	2019	2020	2021	2022	2023
Meerjarenperspectief na voorstellen	€ -3.575.882	€ -343.885	€ -26.361	€ 641.719	€ -610.028
Effect Najaarsnota 2019	€ -2.652.858	€ -	€ -	€ -	€ -
Aanwending algemene reserve	€ 6.228.740	€ -	€ -	€ -	€ -
Nieuw meerjarenperspectief	€ -	€ -343.885	€ -26.361	€ 641.719	€ -610.028

In bijlage 1 zijn deze mutaties op de begrotingssaldi gespecificeerd.

4.2 Dekkingsvoorstel

De jaarschijf 2019 van de Najaarsnota 2019 is € 2.652.858 nadelig. Wij stellen voor de algemene reserve tot dat bedrag in te zetten voor dekking.

De totale aanwending van de Algemene reserve ter dekking van het begrotingstekort 2019 bedraagt in 2019 € 6,2 miljoen en is een optelsom van de saldi van de primaire begroting + Voorjaarsnota 2019 en Ombuigingen en tot slot deze Najaarsnota.

4.3 Ontwikkelingen algemene reserve

De algemene reserve ontwikkelt zich als volgt:

Ontwikkeling algemene reserve	2019	2020	2021	2022	2023
Saldo 1 januari	€ 3.100.056	€ 6.506.196	€ 6.646.196	€ 6.786.196	€ 6.926.196
Herijking R&V Rb 11 juli 2019	€ 11.584.880	€ -	€ -	€ -	€ -
Parkeergelden	€ 140.000	€ 140.000	€ 140.000	€ 140.000	€ 140.000
Resultaat voor bestemming jaarrek 2018	€ 105.000	€ -	€ -	€ -	€ -
Overhevelingen jaarrekening 2018	€ -695.000	€ -	€ -	€ -	€ -
Kwaliteitsimpuls organisatie 2019	€ -500.000	€ -	€ -	€ -	€ -
Aanwending voor tekort Sociaal Domein	€ -1.000.000	€ -	€ -	€ -	€ -
Geactualiseerd tekort 2019	€ -6.228.740	€ -	€ -	€ -	€ -
Saldo per 31 december	€ 6.506.196	€ 6.646.196	€ 6.786.196	€ 6.926.196	€ 7.066.196

5. Risico's

5.1 Omvang weerstandsvermogen

De omvang van het weerstandsvermogen wordt bepaald door de omvang van de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en onvoorziene uitgaven.

5.2 Overzicht risico's

De inventarisatie van de risico's leidt tot de navolgende tabel:

Risico	Maximaal risico	S/I	Effect	Kans	Risicobedrag
1 Grex IJsbaan	€ 150.000	I	€ 150.000	50%	€ 75.000
2 Grex deel Noord Stadscentr Hoogezand	€ 501.000	I	€ 501.000	50%	€ 250.500
3 Grex Julianapark	€ 145.000	I	€ 145.000	25%	€ 0
4 Grex Tolweg	€ 860.000	I	€ 860.000	25%	€ 0
5 Grex Burg. Venemastraat	€ 345.000	I	€ 345.000	35%	€ 120.750
6 Grex Verl.Veenlaan/Molenstreek verkoop	€ 440.000	I	€ 440.000	10%	€ 44.000
7 Grex Korenmolenweg	€ 297.000	I	€ 297.000	35%	€ 103.950
8 Grex Bedrijvenpark Rengers verkoop	€ 4.019.000	I	€ 4.019.000	30%	€ 0
9 Grex Bedrijvenpark Rengers markt	€ 1.159.000	I	€ 1.159.000	50%	€ 0
10 MVA De Vosholen deelplan II	€ 1.885.000	I	€ 1.885.000	25%	€ 471.250
11 MVA Gouden Driehoek	€ 220.000	I	€ 220.000	25%	€ 55.000
12 MVA Beneden Veensloot	€ 190.000	I	€ 190.000	25%	€ 47.500
13 Planschades	€ 0	1	€ 0	50%	€ 0
14 Sociaal Domein : Jeugd	€ 2.500.000	S	€ 5.000.000	50%	€ 2.500.000
15 Gewaarborgde geldleningen	€ 1.800.000	I	€ 1.800.000	10%	€ 180.000
16 Renterisico	€ 320.000	S	€ 640.000	10%	€ 64.000
17 BTW	€ 1.020.000	I	€ 1.020.000	25%	€ 255.000
18 BTW	€ 340.000	S	€ 680.000	25%	€ 170.000
19 BTW Compensatiefonds	€ 931.000	s	€ 1.862.000	25%	€ 465.500
20 Reserves en voorzieningen	€ 106.000	S	€ 212.000	25%	€ 53.000
21 Aardbevingen	€ 1.000.000	I	€ 1.000.000	10%	€ 100.000
22 Aardbevingen	€ 250.000	S	€ 500.000	10%	€ 50.000
23 WOZ bezwaren	€ 170.000	I	€ 170.000	50%	€ 85.000
24 Beroepzaak onderwijs	€ 2.175.000	I	€ 2.175.000	25%	€ 543.750
25 Effecten gasbesluit 2030	PM	S	PM	50%	PM
26 Algemene uitkering	€ 500.000	S	€ 1.000.000	25%	€ 250.000
27 Buigbudget	€ 600.000	S	€ 1.200.000	50%	€ 600.000
Totaal					€ 6.484.200

Het risico ten opzichte van de inventarisatie die is verwerkt in de Voorjaarsnota 2019 is gedaald met € 300.000 omdat in deze Najaarsnota het risico m.b.t. planschades is afgeraamd naar “nul”. Reden daarvan is dat in 2019 het budget voor planschades met € 270.000 moet worden verhoogd vanwege verstrekte uitkeringen. Dit nadeel wordt via het saldo van de Najaarsnota ten laste gebracht van de algemene reserve.

De weerstandsratio ontwikkelt zich op basis van de Najaarsnota en de geactualiseerde risico's , als volgt:

Weerstandsratio 31-12	2019	2020	2021	2022	2023
Weerstandsvermogen	€ 6.506.196	€ 6.646.196	€ 6.786.196	€ 6.926.196	€ 7.066.196
Risico's	€ 6.484.200	€ 6.484.200	€ 6.484.200	€ 6.484.200	€ 6.484.200
Ratio in cijfers	1,00	1,02	1,05	1,07	1,09

De ratio is op basis van de Najaarsnota 2019 in alle jaren van het meerjarenperspectief gelijk aan 1 of iets meer. Dit blijkt mogelijk doordat in 2019 de herijking van de reserves en voorzieningen heeft plaatsgevonden. Die herijking heft geleid tot een verbetering van de algemene reserve met € 11 miljoen. Deze bijstelling is incidenteel terwijl de ontwikkeling van de financiële positie veelal een nadelig effect heeft. Gekoppeld aan de nog te realiseren structurele ombuigingsmaatregelen blijft aandacht geboden. Een ratio beneden de 1 is niet wenselijk. Bij een meerjarige voortzetting van een dergelijke situatie is een herstelplan noodzakelijk.

6. Administratief technische mutaties

Naast de mutaties die van invloed zijn op het begrotingssaldo zijn er technisch-administratieve wijzigingen die niet van invloed zijn op het saldo maar wel consequenties hebben op de budgetten van de programma's . De budgettaire wijzigingen van de programma's zijn onderhevig aan het budgetrecht van de raad vandaar dat ze verwerkt zijn in een afzonderlijke begrotingswijziging die ter vaststelling gelijktijdig wordt aangeboden.

De technisch-administratieve wijzigingen zijn noodzakelijk omdat diverse budgetten niet aan de juiste producten zijn toegerekend. Stelposten worden functioneel toegerekend. Kostensoorten zijn niet juist toegepast. In totaliteit is het een veelvoud aan correcties. Deze correcties dragen bij aan een snellere en efficiëntere wijze van samenstelling van de jaarrekening. Het risico van onjuistheden binnen de controle-marges wordt hiermee kleiner.

In bijlage 2 is een specificatie opgenomen van de correcties.

Bijlage 2: Administratief-technische correcties NJN 2019

Algemene toelichting

In deze bijlage wordt per programma informatie verstrekt over de budgettaire neutrale afwijkingen die deel uitmaken van de Najaarsnota 2019. Budgettaire neutraal omdat het geen invloed heeft op het saldo van de begroting 2019.

Tevens is het effect van de Voorjaarsnota 2019 hierin verwerkt alsmede enige technische correcties die noodzakelijk zijn vanwege het voldoen aan de (uitvoerings-)voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Per programma treft u tabel aan waarin de afwijkingen / bedragen zijn weergegeven en daar waar nodig aangevuld met een toelichting hierop.

Programma 1 : Dorpen en wijken

Financiële afwijkingen 2019 zonder effect op het begrotingssaldo						
1	Dorpen en Wijken					
Progr. nr.	Programma/product	Korte omschrijving	Voordeel	Nadeel	I/S	t
	Cultuur	Handgeld gebiedsregisseurs		€ 16.915		
		Bijdragen bewonersorganisaties		€ 39.500		
		MFC Schildwolde; uitvoering en	€ 200.000	€ 200.000		
		MFC Siddeburen; uitvoering en	€ 216.000	€ 216.000		
		Dorpsfunctie schoolplein	€ 24.000	€ 24.000		
		Sanering Houtstek : idem	€ 36.000	€ 36.000		
		Kultuureiland Steendam: idem	€ 15.000	€ 15.000		
	Milieu	Omgevingsdienst,	€ 1.065.557	€ 1.569.884		
	Openbare ruimte	Ontvangen parkeergelden,	€ 140.000			
		Veiligheidsregio, taakveldcorrectie	€ 51.755			
		Gevelisolatie en geluidsanering	€ 164.000	€ 164.000		
		Budget schoonmaak molecuul	€ 8.000			
	Openbaar groen	Budget schoonmaak molecuul van		€ 8.000		
		Vervallen oude interne		€ 76.093		
		Lagere kosten inhuur derden	€ 47.605			
		Lagere waterschapslasten water	€ 28.488			

Toelichting:

Cultuur:

Van de producten “Dorps- en wijkcentra” en “Burgerparticipatie” worden budgetten voor handgeld gebiedsregisseurs en bijdragen bewonersorganisaties overgeheveld naar “Wijken en dorpen”.

Vanuit het Nationaal Programma Groningen worden bijdragen ontvangen ten behoeve van de MFC in Schildwolde en Siddeburen alsmede voor het schoolplein (Dorpsfunctie) in Hellum, sanering Houtstek en het Kultuureiland Steendam. De uitvoeringskosten zijn ter grootte van de ontvangen bijdragen geraamd.

Milieu:

De begrotingsraming van de Omgevingsdienst is in de primaire begroting van Midden-Groningen niet conform de juiste taakvelden verdeeld. Derhalve een correctie, welke overigens niet leidt tot budgettaire gevolgen op het begrotingssaldo van Midden-Groningen.

Openbare ruimte:

De opbrengst aan parkeergelden was oorspronkelijk geraamd onder “Belastingen”, dit moet “Openbare ruimte” zijn. Het budget van verkeersveiligheid wordt deels overgeheveld naar verhardingen en naar kunstwerken voor schoonmaken molecuul. Oorspronkelijk zijn deze budgetten geraamd op verkeersveiligheid in verband met het grote aandeel verkeersmaatregelen dat in de onderhoudskosten zit. De mutatie met betrekking tot de “Veiligheidsregio” is een taakveldcorrectie. Dat wil zeggen dat de kosten oorspronkelijk niet op het juiste product waren geraamd. Voor gevelisolatie en geluidssanering worden bijdragen ontvangen, lasten zijn opgenomen ter grootte van de bijdragen. Het budget voor de “schoonmaak-molecuul” wordt overgeheveld naar “Openbaar groen”.

Openbaar groen:

Het budget voor de “schoonmaak-molecuul” is overgeheveld van “Openbare ruimte”. In de primaire begroting is onterecht rekening gehouden met “baten” voor werkzaamheden. Deze correctie kan budgettair neutraal plaatsvinden door verlaging van budgetten voor “inhuur derden” en “waterschapslasten”.

Programma 2 : Sociaal

Financiële afwijkingen 2019 zonder effect op het begrotingssaldo						
2	Sociaal					
Progr. nr.	Programma/product	Korte omschrijving	Voordeel	Nadeel	I/S	t
	Accommodaties	Inhuur derden		€ 56.415		
		Bijdragen bewonersorganisaties	€ 39.500			
		Handgeld gebiedsregisseurs	€ 16.915			
	Onderwijs	Onderwijshuisvesting		€ 86.924		

Toelichting:

Accommodaties:

In de Voorjaarsnota 2019 is extra geld beschikbaar gesteld voor projecten en economische ontwikkeling. Dit budget wordt ingezet ter dekking van de kosten van inhuur derden en is verdeeld over een vijftal uitvoeringsproducten, waaronder die voor Dorps- en wijkcentra. Van de producten “Dorps- en wijkcentra” en “Burgerparticipatie” zijn budgetten voor handgeld gebiedsregisseurs en bijdragen bewonersorganisaties overgeheveld naar “Wijken en dorpen”, zie ook toelichting Programma 1.

Onderwijs:

Voor de 1^e inrichting van de Theo Tijssenschool en een ketelhuis voor KC Vosholen is budget noodzakelijk. Door aanwending van de reserve Scholenprogramma - zie Programma 5 - is de wijziging budgettair neutraal.

Programma 3 : Economie

Financiële afwijkingen 2019 zonder effect op het begrotingssaldo						
3	Economie					
Progr. nr.	Programma/product	Korte omschrijving	Voordeel	Nadeel	I/S	t
	Economische ontwikkeling	Omgevingsdienst, taakveldcorrectie	€ 1.069.367	€ 1.576.176		
		Omgevingsdienst:: meerwerk sloopp	€ -	€ 100.000		
		Inhuur derden	€ 78.178			
		Veiligheidsregio, taakveldcorrectie	€ 174.440			
		Wonen en bouwen:			€ 25.000	
	Bedrijventerreinen	Verkoop grond Foxhol	€ 85.235	€ 85.235		
	Brandweer/Openbare veiligheid	Veiligheidsregio, taakveldcorrectie	€ 2.789.320	€ 3.832.918		
	Toerisme	Inhuur derden		€ 21.763		

Toelichting

Economische ontwikkeling:

De begrotingsramingen van de gemeenschappelijke regelingen Omgevingsdienst Groningen en de Veiligheidsregio zijn in de primaire begroting van Midden-Groningen niet conform de juiste taakvelden verdeeld. Derhalve een correctie, welke overigens niet leidt tot budgettaire gevolgen voor het begrotingssaldo.

In de primaire begroting 2019 van Midden-Groningen is in Programma 5 een stelpost opgenomen van € 100.000 voor te verrichten meerwerk van de Omgevingsdienst inzake slooppmeldingen. Deze raming wordt nu functioneel verantwoord.

Het budget aan inhuur derden is verdeeld over de producten Toerisme en Accommodaties (Programma 2)

Wonen en bouwen: voor het verwijderen van een schip in Martenshoek is een budget noodzakelijk van € 25.000. DE lasten worden gedekt door verlaging van het "Onvoorziene uitgaven" Programma 5.

Bedrijventerrein:

Op het bedrijventerrein Schiereiland Foxhol is een kavel verkocht. De overeengekomen verkoopprijs is € 88.235. Aangezien de gemeente heeft verzuimd om riooluitleggers aan te leggen, zijn de aansluitkosten op het riool hoger dan gebruikelijk. De koopprijs is dan ook met een bedrag van € 3.000 verlaagd. De netto verkoopopbrengst komt hiermee uit op € 88.235 - € 3.000 = € 85.235. De boekwaarde op het complex Schiereiland Foxhol wordt dienovereenkomstig verlaagd.

Brandweer / Openbare veiligheid:

De begrotingsramingen van de gemeenschappelijke regelingen Omgevingsdienst Groningen en de Veiligheidsregio zijn in de primaire begroting van Midden-Groningen niet conform de juiste taakvelden verdeeld. Derhalve een correctie, welke overigens niet leidt tot budgettaire gevolgen op het begrotingssaldo van Midden-Groningen.

In Martenshoek is een gezonken schip verwijderd. De geschatte kosten van € 25.000 worden ten laste van het budget voor onvoorzien (Programma 5)- overige baten en lasten) gebracht.

Toerisme:

Zie toelichting economische ontwikkeling m.b.t. budget inhuur derden.

Programma 4 : Dienstverlening

Financiële afwijkingen 2019 zonder effect op het begrotingsaldo						
4	Dienstverlening					
Progr. nr.	Programma/product	Korte omschrijving	Voordeel	Nadeel	I/S	t

Geen afwijkingen

Programma 5 : Bestuur en bedrijfsvoering

Financiële afwijkingen 2019 zonder effect op het begrotingssaldo						
Progr. nr.	Programma/product	Korte omschrijving	Voordeel	Nadeel	I/S	
5	Bestuur & Bedrijfsvoering			:		
	Bestuur	Omgevingsdienst, Veiligheidsregio, taakveldcorrectie Griffie:	€ 7.718 € 13.406	€ 9.174		
	Belastingen	Parkeergelden, taakveldcorrectie Veiligheidsregio, taakveldcorrectie	€ 13.562	€ 140.000		
	Overige baten en lasten	Omgevingsdienst, Meerwerkopdracht ODG Onvoorzien	€ 21.439 € 100.000 € 29.500			
	Mutaties reserves &	Aanwending res HvB&C Aanwending reserve	€ 237.200 € 86.924	€ 457.875		
	Overhead	Omgevingsdienst, Veiligheidsregio, taakveldcorrectie Afschrijving bw gem.huis HS Sloopkosten gem.huis HS Tijd huisvesting kst Hogere verhuiskosten tijd V&O budget griffie	€ 981.979 € 784.901 € 111.125 € 346.750 € 4.674	€ 216.700 € 20.500		
	Treasury	Veiligheidsregio, taakveldcorrectie	€ 5.534			
	TOTAAL PROGRAMMA'S			€ 8.994.072	€ 8.994.072	

Toelichting

Bestuur:

De begrotingsramingen van de Omgevingsdienst Groningen en de Veiligheidsregio zijn in de primaire begroting niet conform de juiste taakvelden verdeeld. Derhalve een correctie, welke overigens niet leidt tot budgettaire gevolgen op het begrotingssaldo van Midden-Groningen.

De griffie heeft de beschikking over een vormings- en ontwikkelingsbudget. Dit budget is in de primaire begroting te laag begroot op Overhead. In deze wijziging wordt de raming functioneel geraamd op Griffie en vindt een correctie plaats door op onvoorzien uitgaven.

Belastingen:

De mutaties zijn noodzakelijk omdat de ramingen in de primaire begroting op de verkeerde taakvelden zijn verantwoord.

Overige baten en lasten:

De mutatie van de Omgevingsdienst is een taakveldcorrectie, hiervoor al toegelicht. De stelpost meerwerk ODG (slopmeldingen) is functioneel verantwoord in Programma 3. De verlaging van onvoorzien uitgaven dient ter dekking van de incidentele kosten voor verwijdering van een schip in Martenshoek (Programma 3) en aanpassing van het budget van vorming- en ontwikkeling van de Griffie (Programma 5- bestuur).

Mutaties reserves & voorzieningen:

De reserve scholenprogramma wordt aangewend voor dekking van kosten van huisvesting onderwijs, zie Programma 2.

De reserve Huis voor Cultuur & Bestuur / Kielzog fase 2 wordt zowel aangewend als gevoed. De aanwending heeft betrekking op de kosten van tijdelijke huisvesting. De toevoeging is mogelijk door lagere sloopkosten en een mutatie in de boekwaarde van de locatie Hoogezand-Sappemeer.

Overhead:

De mutaties van de Omgevingsdienst Groningen en de Veiligheidsregio zijn taakveldcorrecties en hiervoor al toegelicht, De mutaties in de huisvestingskosten hebben enerzijds betrekking op lagere kosten van sloop en kapitaallasten van de locatie in Hoogezand-Sappemeer en anderzijds hogere kosten van tijdelijke huisvesting waaronder verhuiskosten. Door de functionele verantwoording van het budget voor vorming en ontwikkeling van de griffie worden de kosten van overhead verlaagd.

Treasury:

Dit is een taakveldcorrectie met betrekking tot de verdeling en het functioneel verantwoorden van de kosten voor de Veiligheidsregio.

Bijlage 3 : Balansmutaties

Investerings				
Prog. nr.	Programma / product	Toelichting	Boekwaarde	
			Toename	Afname
1	Dorpen en wijken			
	Steendammerbrug	De Steendammerbrug is overgedragen door het waterschap. Voor afkoop van renovatiekosten en het zelfbedienend maken van de ophaalfunctie van de brug is € 240.000 ontvangen. Deze worden in mindering gebracht op het krediet	240.000	240.000
	Riolering	Wijkvernieuwingsproject Gorecht-West afronding fase 3	512.000	512.000
2	Sociaal			
	Onderwijshuisvesting	KC Vosholen: aanschaffen units tijd. huisvesting en bijkomende kosten	348.000	
		Terugkoopgarantie tijd.units		60.000
		Bijdrage NAM		288.000
		Toekomstpakket CBS Het Galjoen	198.084	
		Bijdragen		198.084
		Toekomstpakket AJC school	1.981.979	
		Bijdrage NAM		1.981.979
3	Economie			
	Ruimtelijke projecten	Beneden Veensloot : afwaardering boekwaarde		50.000
5	Bestuur en bedrijfsvoering			
	Kielzog fase 2	Correctie rentelasten in krediet		12.750
TOTAAL			3.280.063	3.342.813

Reserves & Voorzieningen				
Prog. nr.	Programma / product	Toelichting	Res / Vrz	
			Toevoeg	Aanwend
1	Dorpen en wijken Wegen	Dotatie voorziening wegen	380.000	
2	Sociaal Onderwijshuisvesting	Reserve scholenprogramma		284.008
3	Economie Openb orde en vei	Res.herstel infratructuur Overschild Res.trekkingsrechten NPG	58.348 907.000	
	Grex Stadshart	Voorziening		37.562
5	Bestuur en bedrijfsvoering Kielzog fase 2	Reserve Kielzog fase 2	237.200	-457.875
		Totaal	1.582.548	-136.305